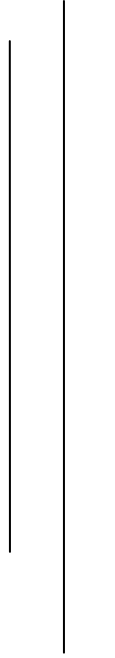

“कोभिड – १९ प्रतिरोधका लागि प्रविधि विकास एवम नवप्रवर्तन” का लागि अनुदान सम्बन्धि कार्यविधि

नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठान
प्रविधि संकाय
२०७७

बिषय सुचि

१.परिचय	३
परियोजनाको नाम: कोभिड प्रतिरोधका लागि प्रविधि विकास एबम नवप्रवर्तन	३
प्रयोजन :कोभिड प्रतिरोधका लागि प्रविधि विकास एबम नवप्रवर्तनका लागि अनुदान वितरण	३
२.उद्देश्यहरु.....	३
३ प्रविधि विकास एबम नवप्रवर्तन प्रबर्द्धन समिति गठन	४
४ .अनुदान वितरण सम्बन्धि वृस्तित विवरण सम्बन्धि कार्यविधि.....	४
४.१. दरखास्त आव्हान	४
४.२.सहभागिता	४
४.३. प्रविधि विकासका क्षेत्रहरु.....	५
४४.नतिजा प्रकाशन	५
४५. अनुदानको अधिकतम रकम तथा अनुदान प्रदान गर्ने तरिका	५
४६..छनोट, सुपरिवेक्षण तथा मुल्याङ्कन.....	६
४.७.बौद्धिक सम्पत्ती माथिको साझेदारी	६
४.८ रुचिको द्वन्द	६
४.९. कार्यविधि लागु हुने ब्यबस्था :	६
५ .अनुसूची (क) प्रस्ताव आह्वान.....	७
५ .१.प्रस्ताव आह्वान सम्बन्धि विस्तृत जानकारी.....	७
५ .१.१.परिचय	७
५ .२.१.प्रस्तावको ढाँचा.....	७
६ .अनुसूची (ख) छनौट प्रक्रिया	९
६ .१.प्रस्तावको मुल्यांकनका आधारहरु.....	९
६ .२.लिखित प्रस्ताव मुल्यांकनको आधारहरु.....	९
(क) प्रविधि विकास/अनुसन्धानको गुणस्तर	९
(ख)प्रस्ताव प्रस्तुतिको गुणस्तर	१०
७कार्य सम्पन्न विवरण	१०
७.१. लिखित प्रतिवेदन	१०
७.२. बुझाउनु पर्ने सामग्री	१०
८. बाधा/अडचन फुकाउ	१०
९. परियोजनाको कार्याविधि	१०

१. पृष्ठभूमि:

नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठान (नास्ट) राष्ट्रको सर्वाङ्गीण विकास निम्ति विज्ञान तथा प्रविधिको अनुसन्धान तथा प्रवर्धन गर्न स्थापित राष्ट्रिय स्तरको एक उच्च संस्था हो । स्थापना कालदेखि नै नास्टले विज्ञान तथा प्रविधि विकासको लागि सुहाउँदो वातावरण सिर्जना गर्नुका साथै त्यसको अभिवृद्धि गर्नका लागि क्रियाशील रहँदै आएको संस्था हो ।

प्रज्ञा प्रतिष्ठानको मूलभूत उद्देश्य राष्ट्रको सर्वाङ्गीण विकासका लागि देशमा विज्ञान तथा प्रविधिको विकास गर्नु, गराउनु, स्वदेशी प्रविधिको संरक्षण र आधुनिकीकरण गर्नु, गराउनु, विज्ञान तथा प्रविधि सम्बन्धी नायाँ खोज र अनुसन्धान गर्नु, गराउनु र देशको लागि उपयुक्त विदेशी प्रविधि पहिल्याउनु र सो को हस्तान्तरणको लागि सहयोग पुर्याउनु, नेपालका विद्यमान वैज्ञानिक र प्राविधिकहरूको उत्कृष्ट देनको लागि पुरस्कार प्रदान गर्नु र नविनतम अनुसन्धानका लागि अनुदान तथा सहायता प्रदान गर्नु रहेको छ । राष्ट्रको वैज्ञानिक तथा प्राविधिक क्षमता विकासको संकल्पमा नास्टले उत्प्रेरक, सहजकर्ता र नवीन विकासको प्रवर्धकको रूपमा सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ । यिनै उद्देश्यहरूमा आधारित रहेर नास्टले वि.स. २०४२ सालदेखि विज्ञान तथा प्रविधि क्षेत्रका नवीनतम अन्वेषक र प्रतिभाहरूलाई प्रोत्साहनका लागि पुरस्कृत र अन्य सहयोग प्रदान समेत गर्दै आएको छ ।

सन् २०१९ मा चीनको वुहानको केन्द्रबिन्दुबाट शुरु भएको कोभिड -१९ विश्वव्यापी रूपमा फैलन थाले पछि विश्व स्वास्थ्य संगठनले महामारीको घोषणा गर्यो र हालसम्म दशौँ लाखमा संक्रमण भएको र लाखौँको मृत्यु भएको जानकारीमा आइसकेको छ। नेपालीहरू कामको खोजिका साथै पढ्न र अन्य विविध प्रयोजनका लागि विदेश गएकाहरू घर फर्कने थाले पछि भने यस महामारीको कहर नेपालसम्म आइपुग्यो। यस कहरको त्रास, भ्रम र प्रभाव बढ्दै गए पछि विभिन्न संघ/संस्थाहरूले विभिन्न प्रकृतिका कामहरू गरिरहेका छन्।

नेपाल सरकारको शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको पत्राचार बमोजिम नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठानले "समृद्धिका लागि नवप्रवर्तन केन्द्र" कार्यक्रम अन्तर्गत रहने गरि उक्त कार्यक्रम संचालन गर्ने र सो कामलाई बिधिवत ढंगले संचालन गर्न सहयोग पुगोस भनि यो निर्देशिका जारी गरेको हो। यो निर्देशिका निर्माण गर्ने देखि नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठानले संचालन गर्न र कोभिड-१९ प्रतिरोधात्मक प्रविधि विकास गर्न र नाष्टको व्यवस्थापनलाई सहयोग पुर्याउन नाष्टले "प्रविधि विकास एबम नवप्रवर्तन प्रबर्द्धन समिति" समेत गठन गरेको छ।

२. उद्देश्यहरू

यस कार्यक्रमका उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेको छ:

१. कोभिड महामारीसंग जुध्न कुनै पनि प्रविधि गत क्षेत्रहरूमा माथि उल्लेखित समूहका व्यक्तिहरू बीच उत्कृष्ट प्राविधिक वा नवीन खोजमा लागेका नवप्रवर्तकहरूलाई नीजहरूको खोज कार्यका लागि सहयोग प्रदान गर्ने ।
२. अन्तराष्ट्रिय महामारीको रूप लिएको कोभिड-१९ संग जुध्न स्वास्थ्यकर्मी लगायत उच्च जोखिममा रहेका कुनै पनि जनसमुदाय, संघ-संस्था आदिलाई सहयोग पुग्ने गरि गरिने प्रविधि विकासमा क्रियाशील नवप्रवर्तकहरूलाई प्रोत्साहन र क्षमता अभिवृद्धिमा सहयोग पुर्याउने ।
३. आफ्नै प्रयासमा वैज्ञानिक व्याख्या र उपयोगिता सहित विकसित नवीनतम सिर्जनात्मक प्रविधिका प्रवर्तकहरूको अनुसन्धानको लागि सहयोग र नीजबाट विकसित भएका प्रविधिको सुधारमा समेत सहयोग पुर्याउने ।
४. अन्य देशमा स्थापित भै सकेको भए पनि आफ्नै देशमा उपलब्ध वस्तुहरूको अनुसन्धानद्वारा प्रविधिको विकास गरि उत्पादन हुने सामाग्री तथा वस्तुको यहीं निर्माण गरि कोभिड-१९का बिरुद्द लड्न या उपचारमा टेवा पुग्ने गरि संक्रमणकालिन पुर्बतयारीका लागि प्रविधि या उपकरण विकास गर्न सहयोग पुर्याउने।

३. प्रविधि विकास एबम नवप्रवर्तन प्रबर्द्धन समिति गठन

कोभिड- 19संग संघर्ष गर्न बिभिन्न युवा विद्यार्थीहरु, अन्वेषकहरु, र नवप्रवर्तकहरुको उत्साहाजनक सहभागिता हुन लागेको परिप्रेक्ष्यमा आवेदन आह्वान गरि मुल्यांकन गर्न, मापदण्ड बमोजिम भए नभएको परिक्षण गर्न, छनौट गर्न र नाष्टको सम्बन्धित इकाईले गरेको अनुगमनलाई अनुमोदन गर्ने जिम्मेवारी सहित नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठानको ब्यबस्थापनलाई सहयोग पुग्ने गरि यस समितिले सम्पूर्ण कार्यहरु सम्पन्न गर्नेछ। यस समिति एक जना प्राज्ञको संयोजकत्वमा रहनेछ भने प्रविधि संकाय प्रमुख सदस्य सचिब रहनेछन भने बिभिन्न बिषय विज्ञ बैज्ञानिक/प्राबिधिकहरु र आवश्यकता बमोजिम नाष्टका बैज्ञानिक/प्राबिधिकहरु पनि सदस्य रहनेछन । यसै समितिले आवश्यक ठानेमा अन्य उपसमितिहरु निर्माण गर्न सक्नेछ।

४. अनुदान वितरण सम्बन्धि बृस्तित विवरण सम्बन्धि कार्यविधि

४.१. दरखास्त आह्वान

“कोभिड प्रतिरोधका लागि प्रविधि विकास एबम नवप्रवर्तन”का लागि अनुदान वितरणका लागि यस वर्ष नाष्टको आधिकारिक माध्यम र विद्युतीय सञ्चार माध्यममा आवेदनका लागि १५ दिनको म्याद राखी सूचना प्रकाशित गरिनेछ । सूचनामा उल्लेख भएको मिति भित्र आफुले बनाउन वा विकाश गर्न वा बिद्यमान प्रविधिलाई सुधार गर्न, नवीनतम खोज/आविष्कार/नवप्रवर्तन एवं अनुसन्धानहरु गर्न सोको विस्तृत विवरण यस प्रतिष्ठानले तयार पारेको प्रस्तावको ढाँचा बमोजिम तयार पारेर निवेदन सहित पठाउनु पर्नेछ । प्रस्तावको ढाँचा यस प्रतिष्ठानले तोकेको अनुसार हुनुपर्ने र यस सम्बन्धि विस्तृत जानकारी प्रतिष्ठानको वेब साइटमा राखिनेछ । म्याद नाघेर आएको वा प्रस्ताव रहित निवेदन आएमा उक्त निवेदन स्वतः खारेज हुनेछ । प्रस्तावकहरुले नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठानको केन्द्रिय कार्यालय, खुमलटारमा उपस्थित भइ वा कार्यालयले तोकेको इमेल ठेगानामा निवेदन सहित प्रस्ताव पठाई आफ्नो प्रस्ताव दर्ता गर्ने सक्नेछ । प्रस्तावको ढाँचा अनुसूची (क) मा दिईएको छ। अनुसन्धान प्रस्ताव बढीमा आगामी आर्थिक वर्ष (आ.ब. २०७७/७८) भित्र सम्पन्न गर्ने गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।

४.२.सहभागिता

यस कार्यक्रममा व्यक्ति वा संस्थाहरु पनि सहभागी हुन पाउनेछन । व्यक्तिगत तर्फ निम्न दुई बर्गमा विभाजन गरि प्रतिस्पर्धा गराइने छ र सोहि मुताबिक आवेदन दिन सक्नेछन

- क. अनुसन्धान तहमा उच्च शिक्षा* हासिल गरेका नेपाली नागरिकहरु
- ख. उच्च शिक्षा हासिल गर्न नसकेका वा नगरेका तर प्रविधि सम्बन्धि ज्ञान भएका नेपाली नागरिकहरु
- ग. सो आवेदनामा नागरिकताको प्रतिलिपि, व्यक्ति विवरण, शैक्षिक योग्यता र प्रस्ताव सम्बन्धि विवरणहरु समावेश गर्नु पर्ने छ ।

(*द्रष्टव्य: यहाँ उच्च शिक्षा भन्नाले स्नातक वा सो सरह वा सो भन्दा माथिको शैक्षिक योग्यतालाई जनाउँदछ ।)
संस्थागत सहभागिताका लागि टोली नेता र अन्य अनुसन्धानकर्ताको शैक्षिक योग्यताको मापन या प्रविधि विकासको दक्षतालाई मापन गर्ने गरि सहभागी गराइनेछ ।

४.३. प्रविधि विकासका क्षेत्रहरु

यस कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य भनेको कोभिड -१९को महामारीसंग लड्न र बन्दाबन्दीको कारण पर्न गएको या जान सक्ने समस्याको समाधान गर्न तल उल्लेखित कुनै पनि क्षेत्रमा देशलाई आवश्यक पर्ने प्रविधिहरु विकास

गर्नु पर्ने भएको हुँदा निम्न विधाहरु भित्र रही स्वास्थ्यक्षेत्रलाई विशेष प्राथमिकताका साथ प्रस्तावहरु आह्वान गरिन्छ:

- स्वास्थ्य प्रविधि तथा यान्त्रिकीकरण तथा औषधि निर्माण वा भ्याक्सिन बिकास
- कृषि प्रविधि तथा यान्त्रिकीकरण,
- जैविक तथा खाद्य प्रविधि,
- सूचना प्रविधि,
- संक्रमणकालिन पूर्व तयारी प्रविधि
- स्वास्थ्य, कृषि र वातावरण क्षेत्रको उदयमान प्रविधि,

अतः यस कार्यक्रम अन्तर्गत प्रविधि बिकासको लागि अनुदान प्राप्त गर्न लागि अनुसन्धानको उद्देश्य अनुसार नयाँ प्रविधि बिकास गर्ने वा विद्यमान प्रविधिहरुको सुधार गरि यस महामारीलाई नियन्त्रण गर्न सहयोग पुर्याउने प्रकृतिको हुनु पर्नेछ । समस्या अध्ययन गरि प्रतिवेदन मात्र पेश गर्ने अनुसन्धानलाई यस कार्यक्रममा समावेश गरिने छैन ।

४.४.नतिजा प्रकाशन

छनौट समितिबाट अनुदानको लागि छनौट भएका प्रस्तावकहरु तथा वैकल्पिक प्रस्तावकहरुको नामावली यस प्रतिष्ठानको सुचना पाटीमा टाँस गरिनुका साथै सो सम्बन्धी सुचना यस प्रतिष्ठानको वेब साईटमा समेत राखिनेछ । यसरी सो नतिजा प्रकाशित भएको मितिले ७ दिन भित्र र अन्तिम दिन सार्वजनिक विदा परेमा त्यसको लगत्तै अर्को दिन नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठानको केन्द्रीय कार्यालय, खुमलटारमा आइ सम्झौता गर्नु पर्नेछ । अन्यथा योग्यताक्रमको आधारमा वैकल्पिक प्रस्तावकहरुको नाम क्रमशः प्रकाशन गरिनेछ ।

४.५. अनुदानको अधिकतम रकम तथा अनुदान प्रदान गर्ने तरिका

प्रविधि बिकास एबम नवप्रवर्तन प्रबर्धन समिति गरिएको मूल्याङ्कनको आधार र उपलब्ध बजेटको परिधिमा रहेर प्रस्तावको प्रकृति हेरी बढीमा प्रति प्रस्तावक रु १०,००,००० (रुपयाँ दश लाख मात्र) सम्म प्रविधि बिकास र नवप्रवर्तन अनुदान (Technology Development and Innovation Grant) प्रदान गरिनेछ । सो अनुदान तीन किस्ता गरि प्रदान गरिनेछ । पहिलो किस्ता स्वीकृत रकमको ५० प्रतिशत प्रविधि बिकास एबम नवप्रवर्तन प्रबर्धन समितिको सिफारिस पछि मात्र यस प्रतिष्ठान र अनुसन्धानकर्ता बीच संझौता भएपछि दिइनेछ । दोस्रो किस्ता (२५ प्रतिशत) कार्य प्रगतिको प्रतिवेदनको आधारमा प्रविधि बिकास एबम नवप्रवर्तन प्रबर्धन समितिको सिफारिस पछि मात्र प्रदान गरिनेछ । कार्य प्रगति प्रतिवेदन पेस नगर्ने व्यक्तिहरुलाई अन्तिम किस्ता (२५ प्रतिशत) अनुदान प्रदान गरिने छैन र पहिलोकिस्तापनि फिर्ता बुझाउनु पर्नेछ र भविष्यको लागि समेत अयोग्य ठहरिने गरि कालो सूचिको रुपमा अभिलेख अद्यावधि गरिनेछ। अन्तिम किस्ता सम्बन्धित व्यक्तिले गरेको अनुसन्धान/आविष्कार/खोजको यस प्रतिष्ठानद्वारा आयोजित कार्यक्रममा प्रदर्शन गर्नुको साथै अन्तिम प्रतिवेदनको मूल्याङ्कनका आधारमा मात्र प्रदान गरि चुक्ता गरिनेछ ।

४.६.छनोट, सुपरिवेक्षण तथा मुल्याङ्कन

उपयुक्त प्रस्ताव छनोट गर्नका लागि विशेषज्ञहरु सहितको प्रविधि बिकास एबम नवप्रवर्तन प्रबर्धन समिति रहनेछ। उनीहरुको कार्य प्रगति बारे जानकारी लिने र नियमित रुपले अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गरिनेछ र त्यस्ता प्रस्तावकहरुले अनुदानको पहिलो किस्ता प्राप्त गरेको महिना दिन वा तोकिएको अबधि भित्र यस प्रतिष्ठानको सम्बन्धित इकाईलाई कार्य प्रगति बारे प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ । प्रविधि बिकास एबम नवप्रवर्तन प्रबर्धन समिति आवश्यक महशुस गरेमा अनुदान प्राप्त गरेका कुनै पनि प्रस्तावकहरुलाई कुनै पनि समयमा वा यस प्रतिष्ठानमा बोलाइ कार्य प्रगति बारेमा आवश्यक सोधखोज गर्न सक्नेछ वा प्रस्तुत गराइनेछ वा स्थलगत निरिक्षण गरि मुल्यांकन गर्न सक्नेछ । अनुसन्धानको लागि अनुदान रकम प्राप्त गरेका प्रस्तावकहरुले आफ्नो

प्रस्ताव अनुसार काम पुरा नगरेमा प्रविधि विकास एबम नवप्रवर्तन प्रबर्धन समितिको सिफारिशमा भविष्यमा यस नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठानले भविष्यमा गर्ने कुनै पनि कार्यक्रममा सहभागी नगराउन निज व्यक्ति वा संघ/संस्थालाई कालो सुचिमा राख्न सक्नेछ ।

४.७. बौद्धिक सम्पत्ती माथिको साझेदारी

छनौट भएका प्रस्तावकहरूले यस नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठानसँग सहकार्य गरि काम गरि सकेपछि कुनै नयाँ आविष्कार वा प्रविधि सृजना वा विकाश गरिएको भए सो बाट सृजना हुने बौद्धिक सम्पत्तीमा यस प्रतिष्ठानको निर्णय बमोजिम तथा प्रस्तावकसंगको साझेदारी भएको भए यस प्रतिष्ठानको नियमानुसार हकनिर्धारण हुनेछ हुनेछ ।

४.८. रुचिको द्वन्द

यस कार्यक्रममा छनौट तथा मुल्याङ्कन समितिका सदस्यहरूलाई प्रभाव पर्ने वा पार्ने अवस्था आइपरेमा त्यस्ता प्रस्तावकहरूलाई यस कार्यक्रममा समावेश गराइने छैन । यस कार्यविधिका विभिन्न बुँदाहरूको व्याख्या वा तत्सम्बन्धी कुनै अस्पष्टता वा विवादका विषयमा अन्तिम निर्णय लिने अधिकार यस प्रतिष्ठानमा सुरक्षित रहनेछ ।

४.९. कार्यविधि लागु हुने व्यवस्था:

प्रतिष्ठानले बनाएको समितिले बनाएको यो कार्यविधि निर्देशिका प्रतिष्ठानको व्यवस्थापन परिषदको निर्णय पछि मात्र लागु हुनेछ र नेपाल सरकारबाट बजेट प्राप्त भएको खण्डमा मात्र निरन्तरता दिइनेछ । आवश्यक परेमा नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार अन्य आ.व.मा संचालन गर्न सकिनेछ ।

५. अनुसूची (क) प्रस्ताव आह्वान

५.१. प्रस्ताव आह्वान सम्बन्धि विस्तृत जानकारी

५.१.१. परिचय

नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठान (नास्ट) को प्रविधि संकायले आ.व.२०७६/२०७७ का लागि नेपाललाई आवश्यक पर्ने प्रविधि विकास र नविनतम प्रविधि विकाश गर्न वा विद्यमान प्रविधिहरूलाई सुधार गर्नको लागि प्रतिभाशाली नेपाली नागरिकहरूको पहिचान गरि उनीहरूका नविनता सहितको प्रविधि विकास गर्न सहकार्य गर्ने कार्यक्रम रहेको हुँदा सो प्रयोजनका लागि उत्साहि नेपाली नागरिकहरूले यो सुचना प्रकाशित भएको मितिले १५ दिन भित्र आफुले गर्न चाहेको परियोजनाको प्रस्ताव सहितको निवेदन यस प्रतिष्ठानको खुमलटार, ललितपुर स्थित केन्द्रिय कार्यालयमा दर्ता गराउनु हुन आह्वान गरिन्छ वा विज्ञापनमा उल्लेख भए बमोजिमको इमेल ठेगानामा निवेदन सहित प्रस्ताव पठाई प्रतिष्ठानको कार्यालयमा दर्ता गराउन हुन आह्वान गरिन्छ। उक्त प्रस्ताव १० पृष्ठले नबढाई हुन पर्नेछ र प्रस्ताव सम्बन्धि ढाँचा तल उल्लेख गरिए अनुसार हुनु पर्नेछ। प्रविधि विकास सम्बन्धि प्रस्तावहरू कोभिड प्रतिरोध र संक्रमणको पुर्व तयारी स्वरूप आवश्यक पर्ने खालको हुनु पर्नेछ। यस कार्यक्रममा उच्च शिक्षा हासिल गरेका देखि गर्न नसकेका वा नगरेका प्रतिभावान नेपाली नागरिकहरूले पनि सहभागिता जनाउन सक्नेछन् । यस प्रतिष्ठानको तत्सम्बन्धी कार्यविधि अनुसार छनौटमा परेका निवेदकहरूलाई मात्र अघिल्लो चरणमा सम्पर्क गरिनेछ।

५.१.२. प्रस्तावको ढाँचा

निवेदकहरूले आफुले गर्ने कार्यको प्रस्तावको ढाँचा निम्न अनुसार हुनु पर्नेछ। अन्यथा प्रस्ताव स्वतः खारेज हुनेछ। प्रस्तावको भाषा नेपाली वा अंग्रेजी दुवै मान्य हुनेछ ।

१) आवरण पृष्ठ (Cover Page)

आवरण पृष्ठमा आफुले गर्ने कार्यको शिर्षक, निवेदकको नाम, ठेगाना र सम्पर्क नम्बर स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्नेछ। प्रस्तावको शिर्षक स्पष्ट, संक्षिप्त र आफुले गर्ने कार्यको प्रतिबिम्बित गर्ने खालको हुनु पर्नेछ ।

२) सारांश (Abstract)

आफुले गर्ने कार्यको लक्ष्य सहित प्रमुख गतिविधिहरू, अनुसन्धान दृष्टिकोण र प्रस्तावित अनुसन्धानको अपेक्षित परिणामहरूको संक्षिप्त र स्पष्टसंग सारांशमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

३) परिचय (Introduction)

निम्न लिखित बुँदाहरू हुनु पर्नेछः

- क. प्रविधि विकासको पृष्ठभूमि: हाल सम्म भएका प्रयास र प्रविधिको आवश्यकताका लागि समस्याको पृष्ठभूमि (Background of the problem) पनि उल्लेख गर्नु पर्नेछ।
- ख. प्रविधि विकासको औचित्य (Justification of Technology Development): समस्याहरूको विवरण र परियोजनाको आवश्यकताको औचित्य बारेमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ।
- ग. प्रविधि विकासको उद्देश्य (Research Objective): अनुसन्धानको उद्देश्यहरू बुँदागत रूपमा स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्नेछ।
- घ. प्रविधिको महत्व (Significance of the Technology) आम नेपालीहरूलाई प्रविधि/उपकरणले पुर्याउने फाइदा र दिने योगदान सम्बन्धि उल्लेख गर्नु पर्नेछ।

४. पुर्व कार्यहरुको समिक्षा (Literature Review)

प्रस्तावकले आफुले गर्ने कामको विषय सम्बन्धि पहिले प्रकाशित जानकारी तथा छलफल आदि उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

५.सामग्री र विधि (Materials and Methods)

आफुले गर्ने कार्यको बिस्तृत कार्यविधि, आवश्यक सामाग्रीहरु जस्तै उपकरण, मेसिन, सफ्टवेर र त्यसको लागि चाहिने बजेट बिस्तृत रुपमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ। बजेट सम्बन्धि खण्डिकरण तालिका निम्न अनुसार हुनु पर्नेछ।

तालिका १. बजेटको बांडफांड

क्र. स.	खर्चको विवरण	अनुमानित रकम (रु)
१.	आवश्यक उपकरण (Instrument) खरिद खर्च	
२.	आवश्यक मेसिनरी (Machinery & Tools) खर्च	
३.	निर्माण सामग्री (Construction Material) खर्च	
४.	परिक्षण (Testing) गर्नु पर्ने भए त्यसको खर्च	
५.	विशेष मेसिनिंग (Machining) गर्नु पर्ने भए त्यसको खर्च	
६.	सफ्टवेयर (Software) चाहिने भए त्यसको लागि खर्च	
७.	रसायन (Chemical)चाहिने भए त्यसको लागि खर्च	
८.	पारिश्रमिक*	
९.	बिबिध	
	जम्मा (Total) रकम	

(*जम्मा रकमको १०% भन्दा बढी नबढने गरि आएका प्रस्तावलाई प्राथमिकता दिइनेछ।)

६. प्रविधि बिकास/अनुसन्धान योजना (Research Plan)

आफ्नो प्रविधि बिकास/अनुसन्धानको प्रमुख क्रियाकलापहरु (Main Activities) लाइ सिलसिलेवार तरिकाले बुँदागत रुपमा उल्लेख गरि त्यसको समयावधि तोक्नु पर्नेछ। यो कार्यक्रमको अवधि आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ सम्मको मात्र हुनेछ। प्रस्तावकहरुले आगामी आर्थिक वर्ष (२०७७/७८)को समया तालिका भित्र आफुले प्रस्ताव गरेको कार्य सम्पन्न गर्नु पर्नेछ तर छनोटको क्रममा छोटो अवधिको प्रस्तावलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।

७. अपेक्षित परिणाम (Expected Outcome)

प्रस्तावित प्रविधी बिकासको अपेक्षित परिणाम र निष्कर्ष उल्लेख गर्नु पर्नेछ।

६. अनुसूची (ख): छनौट प्रक्रिया

६.१. प्रस्तावको मुल्यांकनका आधारहरु

कोभिड प्रतिरोधका लागि प्रयुक्त हुने र राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड पुरा गरेका शिघ्र बन्न सक्ने प्रस्तावहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ।

१) संस्थागत र व्यक्तिगत तर्फ उच्च शिक्षा हासिल गरेका प्रस्तावहरूको मुल्यांकन गर्दा १०० अंकमा ६० अंक प्रस्तावको मुल्यांकन र ४० अंक प्रस्तुतीकरण दिइनेछ।

क्र. स.	मुल्यांकनका आधारहरु	मुल्यांकनको भार
१.	प्रस्तावको मुल्यांकन	६०%
२.	प्रस्तुतीकरण वा अन्तर्वार्ताको मुल्यांकन	४०%
	जम्मा	१००%

२) व्यक्तिगततर्फ उच्च शिक्षा हासिल नगरेका वा गर्न नसकेका प्रस्तावहरूको मुल्यांकन गर्दा १०० अंकमा २५ अंक प्रस्तावको मुल्यांकन र ७५ अंक प्रस्तुतीकरण वा अन्तर्वार्तालाई दिइने छ।

क्र. स.	मुल्यांकनका आधारहरु	मुल्यांकनको भार
१.	प्रस्तावको मुल्यांकन	२५%
२.	प्रस्तुतीकरण वा अन्तर्वार्ताको मुल्यांकन	७५%
	जम्मा	१००%

६.२. लिखित प्रस्ताव मुल्यांकनको आधारहरु

क) प्रविधि विकासको/अनुसन्धानको गुणस्तर

१. प्रविधि विकासको विषय: अनुसन्धान/विकास ले समसामयिक विषय बस्तु र कोभिड-१९ संग जुध्न सघाउने आधार
२. आवश्यकता: वैज्ञानिक र तत्कालको महामारी विरुद्ध लड्ने हिसाबले प्रविधि विकासको आवश्यकता पर्ने आधार
३. समस्या पहिचान र पुष्ट्याई: प्रस्तावले समसामयिक समस्याको समाधान गर्ने गरि अबधारणा विकास गरिएको आधार र त्यसको परिणामको अपेक्षा
४. प्रविधि विकासको उद्देश्य : खोजको अन्तर्निहित उद्देश्यको स्पष्टता र त्यसको पुष्टि हुने आधार सन्तोषजनक भए/नभएको
५. सन्दर्भ सामाग्रीको प्रयोग र प्रविधि विकासको ढाँचा : यथेष्ट सन्दर्भ सामाग्रीको प्रयोग र तिनीहरूको विश्लेषण र त्यसको पृष्ठभूमिमा बनेको नबिन प्रविधिको आवश्यकता
६. अनुसन्धान र प्रविधि विकासको विधि : अनुसन्धानको विधि वैज्ञानिक, उपयुक्त र सम्भव भए नभएको,

ख) प्रस्ताव प्रस्तुतिको गुणस्तर

१. ढाँचा: प्रस्तुत प्रस्तावको निम्न ढाँचामा लेखिएको/नलेखिएको: शीर्षक, सारांस, प्रमुख संदेश, परिचय/पृष्ठभूमि, अनुसन्धानको आवश्यकता, उद्देश्य, विधि, अपेक्षित प्रतिफल, समय सिमा, बजेट बाँडफाँड
२. भाषागत स्पष्टता र एकरूपता : प्रयुक्त भाषाको एकरूपताको पूर्ण रूपमा पालना गरे नगरेको

७. कार्य सम्पन्न विवरण

प्रविधि बिकास र नवप्रवर्तनको कार्य आर्थिक वर्ष २०७७/२०७८ भित्र सम्पन्न भई सकु पर्नेछ र अनुसन्धानकर्ताले निम्न बमोजिमका सामाग्री नाष्टमा पेश गर्नु पर्नेछ:

७.१. लिखित प्रतिवेदन

निर्दिष्ट फाराम भरि प्रस्तावमा उल्लेख भए बमोजिम नयाँ बस्तु के बनेको हो र भएको छ सो कुराको पूर्ण एवम सविस्तर एक अन्तिम प्रतिवेदन बुझाउनु पर्नेछ, जसमा निम्न शीर्षकहरु अन्तर्गत सम्पूर्ण कार्य समावेश भएको हुनु पर्दछ:

- शीर्षक
- निचोड
- पृष्ठभूमि
- विधि
- नतिजा र वर्णन
- सार
- सुझाव
- सन्दर्भ सामाग्री
- अनुसूची एवम अन्य विस्तारित सामाग्री

तर समितिले सुधार गर्न आवश्यक देखे प्रतिवेदन परिमार्जन गर्न आग्रह गर्न सक्नेछ।

७.२ बुझाउनु पर्ने सामाग्री

कमसेकम प्रस्तुत प्रस्ताव बमोजिमको १ नवप्रवर्तित बस्तु नाष्टमा बुझाउनु पर्नेछ र सो बापत एक प्रमाण-पत्र समेत प्राप्त गर्नेछ। तर वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा उक्त उपकरण/साधनको नियमित स्तरोन्नति गर्न या तत्काल अन्यत्र उपयोग गर्नु सान्दर्भिक लागेमा नाष्टको निर्णय बमोजिम हुनेछ।

८. बाधा/अड्चन फुकाउ

यस कार्यविधिमा माथि उल्लेखित नभएको या नसमेटिएको प्राबधानका कारण आइपर्ने कुनै पनि समस्या समाधानार्थ नाष्टले निर्माण गरेको “प्रविधि बिकास र नवप्रवर्तन प्रबर्धन समिति”को सिफारिशमा नाष्टले उपयुक्त र आवश्यक निर्णय लिन सक्नेछ।

९. परियोजनाको कार्यावधि

यस परियोजनाको अवधि नेपाल सरकारको शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयको सुझाव बमोजिम नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठानले गर्ने निर्णय अनुसार रहनेछ।

-----समाप्त-----